

Fra: Åpen folkekirke/Åpen folkekirke Borg
Til: Valgrådet i Borg

Innspill til valgrådets behandling av spørsmål om navn på valglister

Vi viser til valgrådets behandling av forslaget fra Erling Birkedal om at nominasjonskomiteens liste skal få en utvidet beskrivelse som navn. Åpen folkekirke Borg reagerte umiddelbart negativt på dette, og henvendte seg til Karianne Hjørnevik Nes med denne tilbakemeldingen. Vi har nå fått vite at valgrådet skal behandle saken på nytt og at det er ønskelig med et innspill fra Åpen folkekirke om hvorfor vi motsetter oss dette.

Det er Åpen folkekirkes oppfatning at beslutningen som valgrådet skal ta ikke bare har betydning for Borg, men også må ses i sammenheng med Kirkevalget nasjonalt. Vi har derfor skrevet et innspill på vegne av både lokalt og nasjonalt nivå i vår organisasjon.

Åpen folkekirke Borg har vært i kontakt med Erling Birkedal og har forstått at han er åpen for å velge et helt annet navn hvis tillatelse skulle bli gitt. I dette notatet tar vi imidlertid utgangspunkt i hans forslag, da vi mener det også eksemplifiserer noen problemer som man lett vil komme borti også med andre forslag til navn.

Generelt om navn på listene

Vi vil først vise til at ingen av listene har navn. Listene presenteres ut fra hvem som har foreslått kandidatene. Den instansen som har legitimitet gjennom valgreglene, er nominasjonskomiteen. Denne komiteen innstilte på sin liste og har foreslått kandidater i prioritert rekkefølge. Etter at denne ble offentliggjort, var det i henhold til reglene mulig for alternative forslagsstillere å foreslå lister. Dette gjorde Åpen folkekirke i Borg etter at det var avholdt et nominasjonsmøte i organisasjonen. Deretter ble det innhentet tilstrekkelig med underskrifter for å gi den påkrevde støtte.

De to listene har derfor oppstått med ulikt utgangspunkt, men bør presenteres likt. Vi mener det er mest ryddig at man holder fast på å koble listene til hvem som "eier dem", det vil si hvem som har foreslått kandidatene.

Dette er en beslutning som vil ha stor innvirkning på hvorvidt velgerne får forholde seg til to nasjonale navn for listene som stilles til valg eller hvorvidt velgerne i Borg må forholde seg til at man har funnet et lokalt navn på nominasjonskomiteens liste.

Åpen folkekirke vil sterkt fraråde at Valgrådet går inn for at det kan gis et særskilt navn til listen til nominasjonskomiteen. I det følgende grunngir vi dette.

Formelle holdepunkter

Om navnet

Utgangspunktet for gjennomføringen av valget er valgreglene slik de ble vedtatt av Kirkemøtet. I alle disse dokumentene er det "nominasjonskomiteens liste" som er blitt brukt som betegnelse på den listen som uansett skulle stilles. Vi har ikke funnet noe sted hvor det engang blir diskutert at man skal kunne ha en annen betegnelse på denne listen.

Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet kap 2. skriver konsekvent nominasjonskomiteens liste. Eks:

*”Dersom det foreligger mer enn én godkjent kandidatliste, inkludert **nominasjonskomiteens liste**, blir det forholdstallsvalg. Dersom det kun foreligger kandidatliste fra nominasjonskomiteen, blir det flertallsvalg.”*

Slik Åpen folkekirke tolker valgreglene er derfor den offisielle betegnelsen «nominasjonskomiteens liste», slik valgreglene sier. Å gå bort fra dette vil slik være å anse som en aktiv handling fra valgrådet. Det vil av den grunn måtte være svært gode grunner som er påkrevet for å forsvare en slik endring. Til tross for den omtalen regelverket gir nominasjonskomiteens liste, er Åpen folkekirke kjent med at Kirkerådet opptil flere ganger har diskutert om man skulle gjøre et grep knyttet til omtalen av listen, både internt og med valgmedarbeiderne på bispedømmekontorene. Hver gang har man imidlertid konkludert med at dette ikke er ønsket. Så vidt vi har fått opplyst knytter dette seg både til hvilken informasjon som kan/skal gis til velgerne, hvordan dette vil oppfattes og hensynet til andre lister, som Åpen folkekirkes liste.

Vi er også kjent med at Kirkerådet har gitt klare anbefalinger i flere omganger om at valgrådet ikke bør gjøre et vedtak som endrer omtalen av nominasjonskomiteens liste, selv om administrasjonen i Kirkerådet formelt sett ikke har anledning til å nekte valgrådet å gjøre slikt vedtak.

Vi ber valgrådet i Borg om å respektere den grundige utredning som er gjort av dette spørsmålet i Kirkerådet over lang tid.

Om eierskap til listen

Videre vil vi vise til hvordan reglene omtaler eierskapet til listen til nominasjonskomiteen. I § 2-9 heter det:

”I de tilfeller der det innleveres liste(r) fra andre grupper av forslagsstillere, ser valgrådet til at tillitsvalgt for hver liste får mulighet til kort å gjøre rede hva som er samlende for listens kandidater. Nominasjonskomiteen skal tilsvarende gjøre rede for hvordan nominasjonskomiteens liste er utarbeidet og hvilke krav som er stilt til den.”

Her fremgår det tydelig at det er nominasjonskomiteen som er eier av nominasjonskomiteens liste og skal komme med en redegjørelse for hvordan de har kommet frem til den foreliggende listen. Det fremgår også tydelig i valgreglene at listene er utarbeidet med ulike premisser i bunn, ”gjøre rede hva som er samlende for listens kandidater” og ”gjøre rede for hvordan nominasjonskomiteens liste er utarbeidet og hvilke krav som er stilt til den”. Etter hva Åpen folkekirke forstår er ønsket om å skifte navn på listen fremmet av de 16 personene som står på nominasjonskomiteens liste. Vi mener slik at vilkåret om hvem som presenterer listen ikke er oppfylt.

Åpen folkekirke vil påpeke at enhver som ønsker å stille egen liste til Kirkevalget kan gjøre det. Åpen folkekirke står som forslagsstiller ettersom vi har stilt en liste med 14 kandidater, vi har også mer enn 150 støttesignaturer bak listen vår. Dermed har Åpen folkekirke eierskap til denne listen.

Hvorfor det er uheldig med navn på nominasjonskomiteens liste

Åpen folkekirke mener det vil være uheldig hvis valgrådet i Borg går inn for å lage et navn på nominasjonskomiteens liste av to hovedgrunner:

Forvirring

Kirkevalget er et komplisert valg, med kompliserte valgeregler. En viktig oppgave for valgrådet vil være å se til at valget i så stor grad som mulig er forståelig for velgeren. Lokale navn på nominasjonskomiteens liste vil etter vår mening ikke føre til større klargjøring for velgeren, heller tvert imot. En felles, nasjonal betegnelse på nominasjonskomiteens liste gjør valget mer oversiktlig.

Vi mener det vil skape betydelig forvirring blant velgerne hvis listene heter ulike navn i forskjellige bispedømmer. Det vil også vanskeliggjøre en nasjonal kommunikasjon i forbindelse med valget. Forrige gang fikk kirkevalget kritikk for at det ikke ga tydelig nok informasjon til velgerne. Åpen folkekirke mener at det å kunne ha et felles budskap vil være med på å gi et enhetlig inntrykk av kirkevalget og slik at velgere også kan orientere seg i andre bispedømmer enn der de selv bor.

Det navnet som konkret er foreslått, «Mangfoldig folkekirke», ville videre bety at velgerne skulle forsøke å holde fra hverandre Åpen folkekirke, Mangfoldig folkekirke og eventuelt også "Levende folkekirke". Hvis noen i tillegg husker den "Rause folkekirke" fra forrige valg, så er det ikke til å undres over at det kan virke vanskelig å orientere seg. Samtidig som "folkekirke" selvsagt er et ord som ingen kan (eller ønsker) å ta monopol på, så må valgrådet også ta innover seg at det er et faktum at det å tillate et slikt navn vil føre til betydelig forvirring blant velgerne.

Har demokratiet i Den norske kirke råd til at velgere som egentlig har klare formeninger om hvem man vil stemme på forvirres av navnene på listene? Det vil være uheldig for alle parter om kirkevalgets rykte skal være at man grunnet like navn på de to listene stemte på feil liste.

Villedning

Åpen folkekirkes liste består av kandidater som alle har stilt seg på den samme plattformen og valgprogrammet. Kandidatene har slik forpliktet seg til de standpunkter som ligger i våre formelle dokumenter. Velgeren vil slik være sikret at stemmer man på denne listen, så får man uansett kandidater som vil fremme Åpen folkekirkes standpunkter. Dette er ikke tilfellet for nominasjonskomiteens liste. Kandidatene på nominasjonskomiteens liste har ikke samlet seg om en plattform som de kan formidle til velgerne. Det ligger i selve valgordningens natur på dette punktet. Men det betyr jo også at ethvert navn utover den formelt riktige betegnelsen i valgordningen («nominasjonskomiteens liste») vil gi velgerne et inntrykk av en mer samlet liste enn det er grunnlag for. Dette vil være villedende overfor velgerne.

Det konkrete navnet som er foreslått mener vi er spesielt uheldig i denne sammenheng. Navnet gir faktisk inntrykk av at kandidatene på listen ønsker en mangfoldig folkekirke, og har det som felles program. Men leser en svarene kandidatene har gitt på valgrådets spørsmål og i andre sammenhenger, er dette neppe en rimelig tolkning. Det tilsvarer heller ikke de formelle realitetene.

Åpen folkekirke mener at det ikke kan benyttes et verdiladet eller «programmatisk» begrep som navn på nominasjonskomiteens liste all den tid kandidatene ikke har et mandat som gjør at de står samlet på noe program. Dette vil være å villedde velgerne.

Prinsipper for et eventuelt navn

Til valgrådets behandling er det skissert to spørsmål til diskusjon, der det andre dreier seg om hva et navn eventuelt kan være. Selv om Åpen folkekirke motsetter seg en navning generelt, vil vi for ordens skyld kort kommentere hvilke prinsipper vi mener bør ligge til grunn hvis valgrådet mot formodning går inn for dette.

Vi vil peke på at det har vært et viktig prinsipp at ulike lister til Kirkevalget skal likebehandles. Dette skjønner vi også har vært viktig for valgrådet i Borg. Det er vår oppfatning at ved å koble et verdiladet begrep til en legitimitet som ligger i å koble listen til en offisiell prosess vil gi denne listen en betydelig status som "den offisielle". Dette mener vi er svært uheldig.

Valgrådet må sikre listenes likeverdighet og unngå velgerforvirring og velgervilledning. Åpen folkekirke mener dette best sikres ved at valgrådet forholder seg til den konklusjon som også

Kirkerådet har kommet til ved gjentatte anledninger, nemlig å holde fast ved at listene betegnes ut fra hvem som har foreslått dem, altså nominasjonskomiteen og Åpen Folkekirke.

Oppsummering

- De styrende dokumentene for Kirkevalget bør ligge til grunn, der nominasjonskomiteens liste er den eneste betegnelse som blir brukt.
- Videre viser vi til de vurderinger Kirkerådet har gjort om hvorfor det vil være uheldig å tillate en slik navngivning av listene som nå er foreslått.
- Et navn på listen slik det er foreslått vil etter vår oppfatning bidra til betydelig forvirring blant og villedning av velgerne.
- Et navn vil enten føre til at Borg skiller seg ut med avvikende omtale på listene enn alle andre bispedømmer, alternativt vil andre bispedømmer følge etter og det vil bli en hel rekke av ulike navn. Uansett vil dette forvanske kommunikasjonen om valget.
- Om valgrådet skulle vedta et navn på listen, mener Åpen folkekirke det ikke kan ha et verdiladet, programmatisk element i seg, all den tid listens natur er å ikke ha et slikt samlende program.

Konklusjon

Åpen folkekirke mener det er svært viktig for en ryddig, transparent og demokratisk gjennomføring av kirkevalget at valgrådet forholder seg til den konklusjon som også Kirkerådet har kommet til ved gjentatte anledninger, og holder fast ved at listene betegnes ut fra hvem som har foreslått dem, altså nominasjonskomiteen og Åpen folkekirke.

Åpen folkekirke frykter også konsekvensene en beslutning i valgrådet i Borg kan ha for alle andre bispedømmer. Det er uheldig hvis et forslag fra et fåtall av kandidater skal føre til at det blir en presedens for at det kan lages lokale navn på listene. Dette kan ende i en situasjon hvor en står med mange ulike navn på nominasjonskomiteens liste bare 3 måneder før valget. Dette vil ikke bare forvanske kommunikasjonen, men vil også oppleves som uryddig og vanskelig for velgerne å forholde seg til.

Vi ber derfor valgrådet om å ta hensyn til disse tydelige innvendingene om dette spørsmålet og holder fast ved å presentere listene i henhold til hvem som er eiere/forslagsstillere bak kandidatene.

Med vennlig hilsen

Sturla J. Stålsett (sign)
leder Åpen folkekirke

Karin-Elin Berg (sign)
tillitsvalgt Åpen folkekirke Borg